

2022 III ketv.

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas

Lietuvos Investuotojų Pasitikėjimo Indeksas (LIPI)

Lietuvos investuotojų pasitikėjimo indeksas (LIPI) atspindi didžiausių Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių vadovų požiūrį ir lūkesčius dėl Lietuvos verslo klimato bei investicinės aplinkos. Indekso tikslas – įvertinti šalies verslo aplinką bei Lietuvos ekonomikos patrauklumą užsienio investuotojams, atsižvelgiant į šalyje veikiančių investuotojų patirtį ir pastabas.

Didžiausių investuotojų įžvalgos svarbios numatant šalies ekonomikos kryptis, įvertinant verslo perspektyvas ir lūkesčius. Panašių didesnės imties tyrimų The CEO Confidence Survey (JAV), The CEO Confidence Index (Australija) vykdytojai respondentais rinkdamiesi įmonių vadovus, pažymi, jog būtent pastarieji priima svarbiausius investicinius sprendimus. Todėl šie respondentai gali ne tik paveikti šalies ekonomiką, bet ir gana tiksliai nusakyti ekonomikos tendencijas, pateikti vertingų įžvalgų apie ekonomines sąlygas šalyje bei aplinką verslui. Nustatydami šį indeksą siekiame ne tik įvertinti Lietuvos rinkos sąlygas, bet ir išsiaiškinti joms didžiausią

įtaką darančius veiksnius. LIPI – tai priemonė, leidžianti potencialiems investuotojams bei kitiems suinteresuotiems asmenims paprastai ir greitai gauti pagrindinę informaciją apie Lietuvos ekonomiką, padėti šalies rinkoje ir trumpalaikes vystymosi perspektyvas. Indeksą sudaro trys dalys, apimančios verslo aplinką, įmonių veiklai įtaką darančius veiksnius ir bendrovių investicinius planus. Nustatant LIPI, prioritetas teikiamas aktualiai, rinkos tendencijas atitinkančiai informacijai, todėl indekso tyrime kviečiami dalyvauti tik didžiausi Lietuvos investuotojai bei užsienio kapitalo įmonių vadovai ir aukščiausio lygio vadybininkai. LIPI tyrimą inicijuoja ir atlieka „Investors‘ Forum“ – asociacija, vienijanti didžiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką. Tyrimas atliktas 2022 m. gegužės-birželio mėnesiais. Tyrimo metu apklausti 58 Lietuvoje veikiančių užsienio kapitalo įmonių atstovai. Būtina pažymėti, jog duomenys buvo renkami iki Rusijos karinės agresijos pradžios Ukrainoje.

Indekso vertė	Interpretavimas
LIPI = 2 (maksimali vertė)	Visų respondentų lūkesčiai yra teigiami (absoliutūs teigiami lūkesčiai).
LIPI > 1	Teigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalis yra didesnė už neigiamus lūkesčius turinčių respondentų dalį.
LIPI = 1	Teigiamus ir neigiamus lūkesčius turinčių respondentų skaičius yra vienodas.
LIPI < 1	Daugiau respondentų turi neigiamų lūkesčių, nei teigiamų.

1 pav.: Indekso vertė ir jos reikšmė

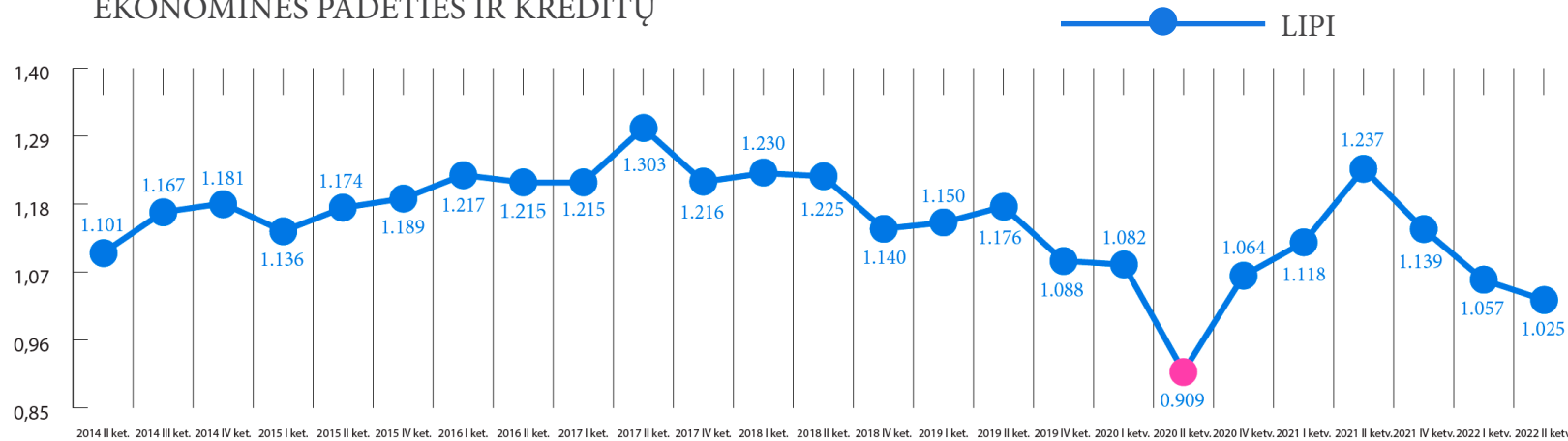
1 - Šaltinis: [CEO Confidence Survey](#)

2 - Šaltinis: [CEO Confidence Index](#)

Santrauka ir išvados

LIPI TYRIMAS: INVESTUOTOJŲ LŪKESČIAI IR PLANAI NUOSAIKESNI, DAUGIAU NERIMO DĖL EKONOMINĖS PADĖTIES IR KREDITŲ

LIPI 2022 II ketv. = 1.025

2 pav.: LIPI dinamika

Investuotojų nuotaikos šių metų antrąjį ketvirtį gali būti vertinamos kaip dar nuosaikesnės nei praėjusį. Šio ketvirčio rezultatai atspindi investuotojų lūkesčius po karo Ukrainoje pradžios bei kitų iššūkių keliančių įvykių kontekste. Indekso vertė, lyginant su praėjusiu ketvirčiu (1.057) krito nežymiai ir šiuo metu siekia 1.025. Kita vertus, lyginant indekso reikšmę su to paties laikotarpio prieš metus, pokytis didelis – praėjusių metų antrą ketvirtį indekso vertė buvo didžiausia nuo 2017 metų. Visgi, indekso vertei esant didesnei negu vienetui, investuotojai turi daugiau teigiamų nei neigiamų lūkesčių.

- Pozityviausiai investuotojų vertinamos verslo aplinkos Lietuvoje sritys išlieka tos pačios – telekomunikacijos, transporto ir logistikos infrastruktūra bei darbuotojų gebėjimai užsienio kalbose.
- Lyginant su praėjusiu ketvirčiu, verslo aplinkai svarbių sričių vertinimas pakito nežymiai; investuotojai nerimauja dėl santykio tarp darbo užmokesčio ir produktyvumo bei ekonominės aplinkos šalyje.
- Investuotojai mano, kad netolimoje ateityje kredito įsigijimo sąlygos šalyje sunkės – 37 proc. apklaustųjų mano, kad situacija blogės.
- Daugiausiai valstybės dėmesio reikalaujančios sritys – švietimas, viešojo sektoriaus efektyvumas ir talentų migracija. Energetikos rinka taip pat įvardijama kaip viena svarbiausių sričių ši ketvirtį.
- Pagrindinė indekso vertės kritimo priežastis – nuosaikesni verslo atstovų lūkesčiai dėl verslo plėtros galimybių.
- 41 proc. respondentų teigia, kad jų įmonės pelnas netolimoje ateityje sumažės.
- 35 proc. p. mažiau investuotojų laikosi nuomonės, kad darbuotojų atlyginimai ir toliau augs.
- 66 proc. apklaustųjų investuotojų mano, kad siekiant sumažinti šešėlinės ekonomikos mastus Lietuvoje, svarbu atverti kuo daugiau duomenų. 82 proc. jų pozityviai vertina galimybės atsiskaityti kortele ar kitomis elektroninėmis priemonėmis užtikrinimą visose prekybos vietose.

PRODUKTYVUMO IR DARBO UŽMOKESČIO SANTYKIS – IŠŠŪKIS

Indekso vertė per pastaruosius du metus kito veikiama kelių svarbiausių faktorių – pandemijos ir jos sukeltos krizės bei neapibrėžtumo taip pat rinkimų ir valdančiosios daugumos, Vyriausybės pokyčių. Verslams ir gyventojams prisitaikius prie pandemijos sąlygų ir sumažėjus pandemijos ribojimams, jau kuris laikas ekonominiai faktoriai vertinami pozityviau, įmonių vadovai nusiteikę didinti atlyginimus, naujų darbuotojų skaičių, investuoti. Tačiau, šių metų pradžioje, Rusijai pradėjus karą Ukrainoje, geopolitinė situacija tapo labiau įtempta ir tai matyti indekso vertės pokyčiuose.

Kita vertus, vertindami pagrindines verslo aplinkos sritis, investuotojai išlieka gana nuoseklūs. Geriausiai vertinamomis sritimis, tradiciškai, išlieka telekomunikacijos, transporto ir logistikos infrastruktūra bei darbuotojų gebėjimai užsienio kalbose.

Politinė aplinka, kuri laiką labiausiai neraminusi investuotojus, šį ketvirtį vertinama labiau teigiamai, nei neigiamai. 59 proc. apklaustų verslo atstovų teigia, kad politinės aplinkos stabilumas šalyje yra aukštas. Praėjusį ketvirtį didžioji dalis respondentų politinės aplinkos stabilumą vertino vidutiniškai, o neigiamas įžvalgas išreiškė net ketvirtadalis įmonių vadovų.

Investuotojai nekeičia nuomonės dėl kredito įsigijimo sąlygų šalyje. Šios srities vertinimas buvo itin stipriai paveiktas pandemijos pasekmių šalyje, tačiau jau kuris laikas investuotojai patikimiau žvelgia į šią sritį. Pusė jų mano, kad kredito prieinamumas yra vidutiniškas, tačiau

didelė dalis respondentų (45 proc.) mano, kad Lietuvoje lengva gauti kreditą. Lyginant rezultatus su praėjusiu ketvirčiu, galima pastebėti, kad pokytis labai nežymus – metų pradžioje 47proc. respondentų teigiamai vertino kredito įsigijimo galimybes šalyje.

Darbo jėgos trūkumas ir sparčiu tempu augantys atlyginimai šalyje kelia produktyvumo iššūkius, investuotojai šio ketvirčio apklausoje tai taip pat pažymi. 17 proc. apklaustų įmonių vadovų šią sritį vertina neigiamai. Ši sritis viena prasčiausiai vertinamų sričių šį ketvirtį.

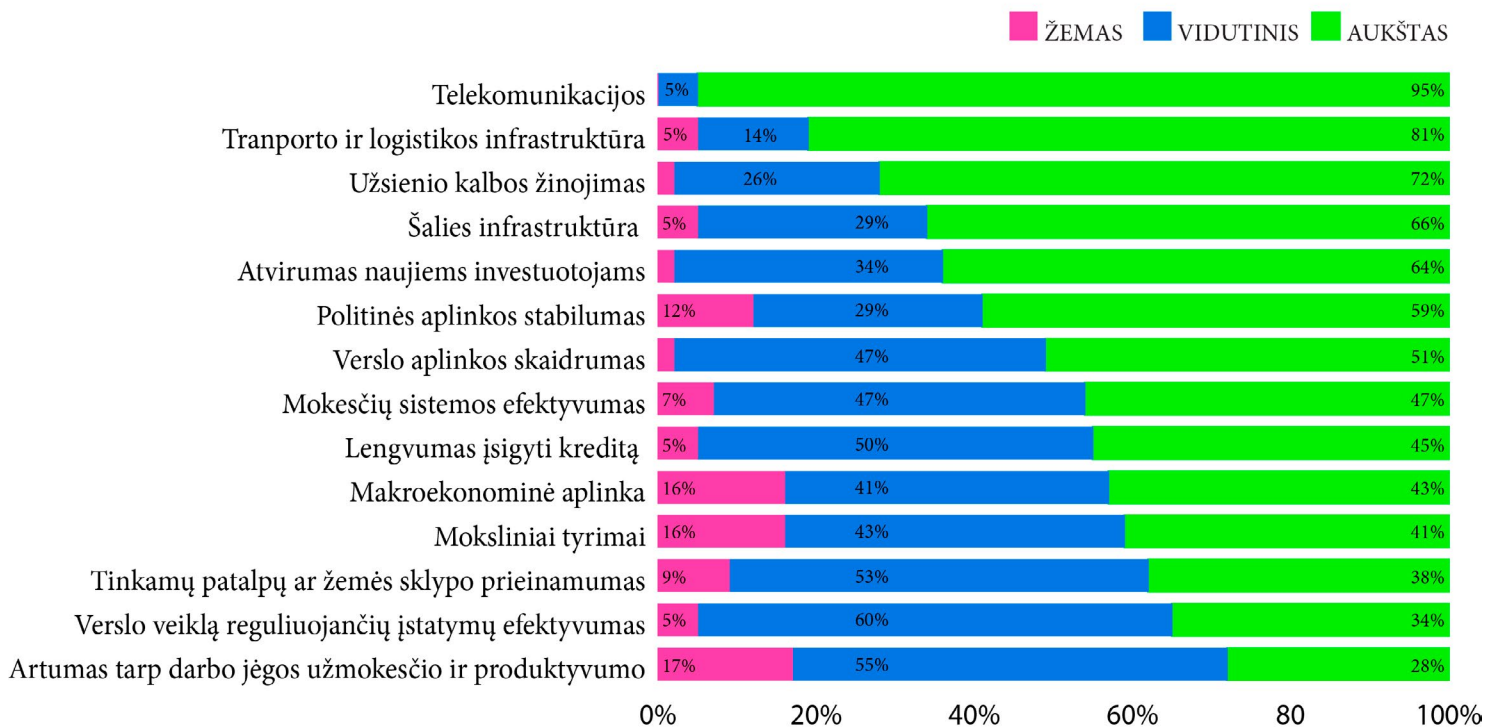
Daugiausiai neigiamų vertinimų šį ketvirtį sulaukusi verslo aplinkos sritis yra makroekonominės aplinkos stabilumas. 16 proc. respondentų šią sritį vertina neigiamai, nepaisant to, teigiamų vertinimų yra daugiau nei neigiamų. Investuotojų dėmesį patraukia ir mokslinių tyrimų lygis šalyje, deja, nors teigiamai vertinančių šią sritį yra 41 proc., tačiau 16 proc. įmonių vadovų mano, kad tyrimų lygis šalyje yra žemas. Ši sritis išlieka viena daugiausiai neigiamų vertinimų sulaukiančių sričių. Verta pastebėti, kad toks investuotojų vertinimas yra iš ties pagrįstas, turint omenyje tai, kad Lietuva yra viena iš mažiausiai į mokslinius tyrimus investuojančių šalių tarp EBPO valstybių (2020 m. duomenimis investicijos siekia 1,17 proc. nuo BVP). Kita vertus, valdžios dėmesys šiai sričiai didėja – žadama, kad iki 2024 m. Lietuva padidins investicijas į mokslinių tyrimus iki 1,5 proc. BVP. Didžiosios dalis verslo aplinkai svarbių sričių vertinimas nepakito ir, lyginant su praėjusiu ketvirčiu, išliko ganėtinai stabilus. Nors pasikeitusi geopolitinė aplinka atnešė nemažai

nežinomybės, investuotojai išlieka pozityvūs dėl politinio stabilumo šalies viduje. Daugiau nerimo jiems kelia darbo užmokesčio ir produktyvumo

santykis bei ekonominės situacija netolimoje ateityje.

Esamos investicinės aplinkos vertinimas, LIPI 2022 m. II ketv.

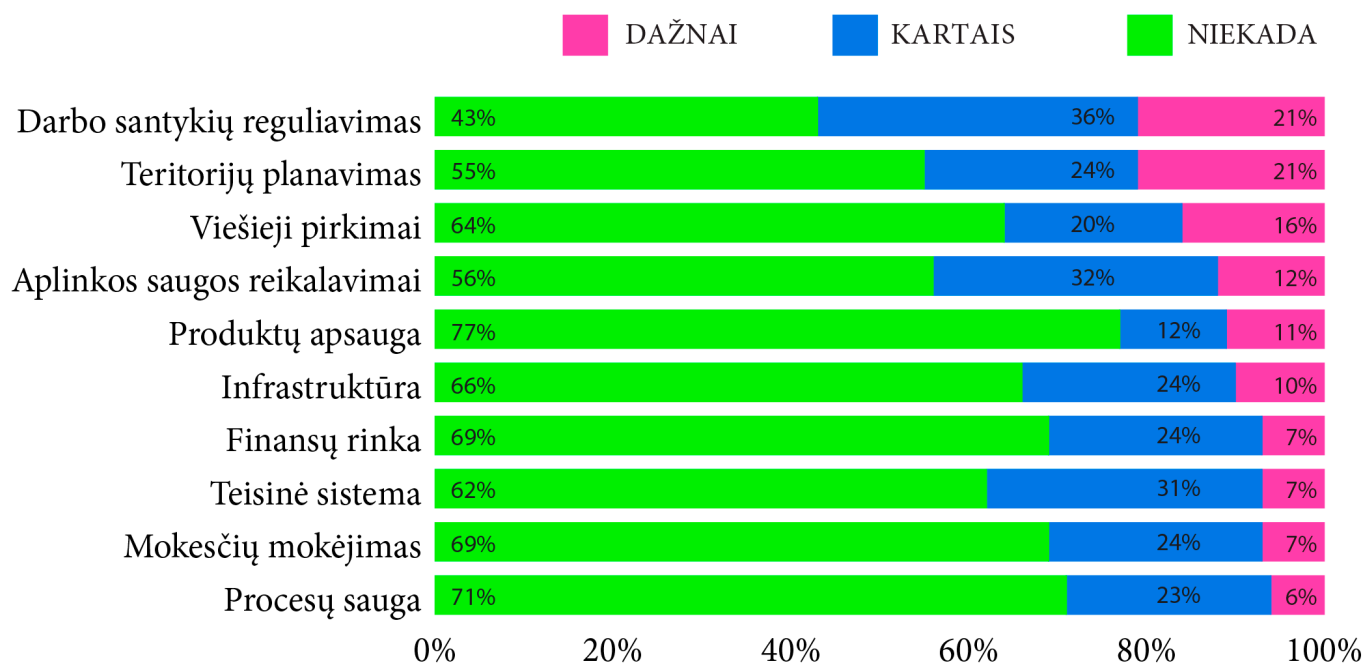

DIDŽIAUSI KASDIENIAI IŠŠŪKIAI – DARBO SANTYKIŲ REGULIAVIMAS IR TERITORIJŲ PLANAVIMAS

Kasdieniai iššūkiai, su kuriais dažniausiai susiduria verslas, nepakito. Darbo santykių reguliavimas lieka dažniausiai investuotojų kasdienėje veikloje iššūkių kelianti sritis. Nesklandumų čia dažnai patiria 21 proc. apklaustų verslo atstovų, dar 36 proc. jų kartais

patiria nepatogumų, susijusių su šia sritimi. Antrasis investuotojams dažniau kylantis iššūkis nepakito – tai teritorijų planavimas. Kasdienėje veikloje su nesklandumais šioje srityje dažnai susiduria taip pat 21 proc. verslo atstovų. Mažiausiai iššūkių apklaustiems investuotojams vykdant kasdienę veiklą kyla dėl procesų saugos, bei mokesčių mokėjimo.

Kasdieniai iššūkiai, LIPI 2022 m. II ketv.

ŠVIETIMAS, VIEŠOJO SEKTORIAUS EFEKTYVUMAS IR TALENTŲ MIGRACIJA – INVESTUOTOJŲ PRIORITETAI

Investuotojai išlieka nuoseklūs, vertindami, kurios sritys privalo sulaukti didesnio valstybės dėmesio artimiausiu metu. Kaip tris svarbiausius prioritetus apklausti įmonių vadovai nurodo švietimą, viešojo sektoriaus efektyvumą bei talentų migraciją. Šios trys sritys jau kuris laikas investuotojų įvardijamos kaip svarbiausios ir reikalaujančios daugiausia pokičių. Verslo atstovų nuomonė nesikeičia – švietimas yra pirmoji sritis, turinti sulaukti valstybės dėmesio ir pokičių. Tokios nuomonės laikosi net 66 proc. apklaustų įmonių vadovų. Švietimo problemos nuolat aptariamose viešojoje erdvėje, partijų programose, Vyriausybės programoje.

Rugsėjo mėnesį partijos pasirašė nacionalinį susitarimą dėl švietimo ateities šalyje, kuriame numatoma sutelkti jėgas siekiant pagrindinių švietimo sistemos pokičių. Numatyti pokičiai iš ties reikalingi, nes švietimo situacija šalyje, remiantis įvairiais indeksais ir tarptautinių organizacijų vertinimais - sudėtinga. Problemos aktualumą patvirtina ir EURYDICE⁵ vykdomos Europos švietimo sistemų apžvalgos duomenys. Nurodoma, kad keturios didžiausios problemos, susijusios su švietimo sistema Lietuvoje, yra: mokinių pasiekimų lygis, mokyklų tinklo neatitikimas demografinėi situacijai, mokytojo specialybės prestižiškumo nebuvimas bei lyderystės trūkumas švietimo įstaigose. Mokyklų tinklo problematiką parodo ir Lietuvos švietimo būklės apžvalgoje⁴ pateikti duomenys: vienoje bendrojo ugdymo mokykloje ugdoma vidutiniškai

4 - Šaltinis: [Eurydice, Lithuania Overview](#)

5 - Šaltinis: [Lietuvos švietimo būklės apžvalga](#)

320 mokinių, mieste mokyklos vidutiniškai 3 kartus didesnės nei kaime. Tyrinėjant švietimo sistemos finansavimo ypatumus⁶, pastebima, kad nors Lietuvoje švietimui tenkanti BVP dalis 2018 m. buvo beveik lygi ES šalių vidurkiui, tačiau Lietuva pateko tarp trijų ES šalių, kuriose per dešimtmetį labiausiai mažėjo švietimui tenkančios Vyriausybės lėšos kaip BVP dalis. Be to, aukštojo mokslo institucijos joms skirtą finansavimą išnaudoja neefektyviai – 2016 metais tam tikros aukštojo mokslo institucijos net apie 30% joms skirto metinio biudžeto išleido administracinėms ir infrastruktūros išlaidoms padengti. Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, mokyklose, kuriose mokosi mažiau nei 120 mokinių, net 49 proc. finansavimo yra skiriama administracinėms išlaidoms.⁷ Nepaisant to, kad švietimo problema aktualizuojama įvairiuose kontekstuose, problemų ir iššūkių susijusių su švietimu vis dar be galo daug, investuotojų nerimas dėl šios srities, išreiškiamas kelis metus iš eilės, taip pat tai parodo. Investuotojai pažymi, jog valstybė neturėtų pamiršti ir viešojo sektoriaus, bei daugiau dėmesio skirti tam, jog šis veiktų kuo efektyviau. Šį ketvirtį pusė, 50 proc. apklaustų įmonių vadovų, viešojo sektoriaus efektyvumą įvardija vienu svarbiausiu valstybės prioritetu. Tarptautiniai tyrimai rodo, kad Lietuvos viešasis sektorius didžiausius iššūkius patiria būtent gebėjimų ir kompetencijų srityje. Pagal tarptautinį valstybės tarnybos veiksmingumo indeksą⁸, kuris 2019 m. apėmė 38 šalis (EBPO), Lietuva užima 20-ą vietą ir yra per dvi valstybes žemiau bendro šalių vidurkio. Europos Sąjungos šalių kontekste, Lietuva yra 11-oje vietoje

(palyginimui – Latvija 13, Lenkija 16, o Estija – 5). Skaičiuojant indeksą pagrindinis dėmesys skiriamas centrinio lygmens valstybės tarnybai. Indeksą sudaro 12 rodiklių rinkinys. Iš šių rodiklių vertinimų matoma, kad gebėjimų srityje Lietuva pasirodo ženkliai prasčiau nei geriausiai šioje srityje įvertinta Naujoji Zelandija, o paslaugų skaitmenizavimo srityje – Lietuva yra labai arti stipriausios šalies (1 vietoje yra Estija).⁷ Trečioji sritis, kuriai investuotojai skatina skirti daugiau dėmesio – talentų migracija. Pokyčių šioje srityje būtinumą įmonių vadovai pabrėžia jau penkerius metus. Talentai šalies investiciniam klimatui itin svarbūs. Šis veiksnys nurodomas vienu iš pagrindinių, kuris skatina investuoti Lietuvoje ir čia pasilikti, taip pat investuotojai LIPI apklausoje nuolat pabrėžia, kad kvalifikuotos darbo jėgos šalyje trūksta. Dėmesio poreikį talentų migracijai pabrėžia 46 proc. investuotojų. Lietuvos konkurencingumą puikiai iliustruoja GTCI tyrimas⁹ (Global Talent Competitiveness Index). Surinkdama 60.25 balo, Lietuva pasaulyje rikiuojasi 32 vietoje, o regione (Europoje) yra 22 vietoje.

Be šių trijų pagrindinių sričių, investuotojai daugiau dėmesio skiria ir Energetikos rinkos klausimams. 44 proc. įmonių vadovų teigia, kad šiai sričiai valstybė turėtų skirti daugiau dėmesio. Išnaša. Praėjusį ketvirtį taip manančių buvo kiek mažiau (33 proc.), tačiau lyginant su praėjusiu laikotarpiu, dėmesys šiai sričiai jau buvo padidėjęs.

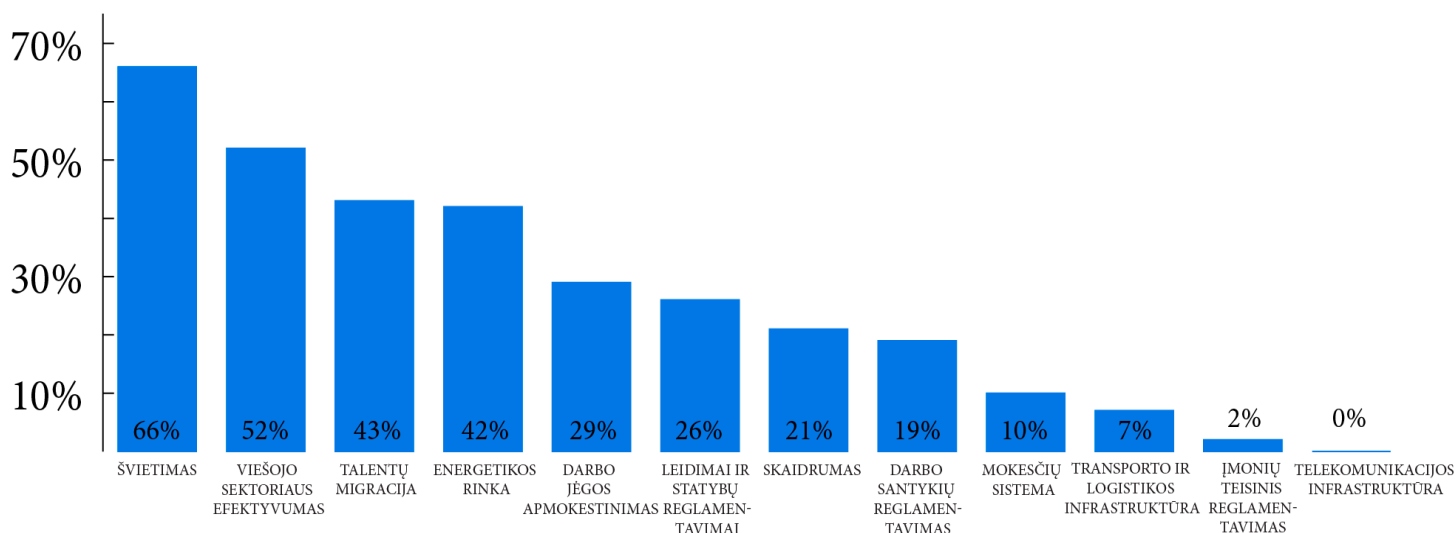
6 - Šaltinis: [Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. Finansavimas. 2020](#)

7 - Šaltinis: [Mapping the state of graduate tracking policies and practices in the EU Member States and EEA countries](#)

8 - Šaltinis: [International Civil Service Effectiveness \(InCiSE\) Index](#)

9 - Šaltinis: [The Global Talent Competitiveness Index](#)

Daugiausiai dėmesio reikalaujančios sritys, LIPI 2022 m. II ketv.

INVESTUOTOJŲ LŪKESČIAI DĖL VERSLO APLINKOS – NERIMAUJAMA DĖL EKONOMINĖS SITUACIJOS

Popandeminiu laikotarpiu investuotojų lūkesčiams pakilus, verslo atstovai vertindami investicinės aplinkos sričių perspektyvas, dažniausiai tikėdavosi, jog didžiojoje dalyje jų situacija išliks nepakitusi. Tačiau šį ketvirtį matyti, kad respondentai turi daugiau neigiamų lūkesčių, ir ypač tose srityse, kurios paprastai būna jautrios įvairioms krizėms ir išorės veiksniams. Vienas tokių faktorių – kredito įsigijimo galimybės šalyje. Šios srities neigiamas vertinimas buvo viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl indekso vertė nukrito pandemijos laikotarpiu. Šiuo laikotarpiu vėl matomas investuotojų nerimas dėl galimybių įsigyti kreditą. 37 proc. mano, kad situacija šioje srityje blogės, didžiausia dalis – 6 iš 10 mano, kad situacija nepasikeis. Vos 3 proc. tikisi, kad sąlygos gauti kreditą netolimoje ateityje pagerės.

Praėjusį ketvirtį maniusių, kad situacija blogės, buvo mažiau – 16 proc.

Investuotojai labiau nerimauja ir dėl ekonominės padėties stabilumo. 37 proc. apklaustų investuotojų mano, kad makroekonomikos stabilumas netolimoje ateityje blogės. Panašių nuotaikų buvo galima matyti ir praėjusį ketvirtį, metų pradžioje. Išnaša.

Dar viena sritis, dėl kurios investuotojai turi daugiau neigiamų lūkesčių, yra santykis tarp darbo užmokesčio bei produktyvumo. Neigiamo šios srities vertinimo tendencija pastebima jau nuo praėjusių metų galo. 33 proc. apklaustų įmonių vadovų mano, kad situacija šioje srityje blogės. Spartus darbo užmokesčio augimas, kaip apibūdina Lietuvos bankas¹⁰, iš ties pastebimas jau kuris laikas. Tam didelę įtaką daro ir darbuotojų trūkumo problema. Darbuotojų trūkumo problema buvo aktuali dar prieš pandeminę krizę. Tai buvo viena svarbiausių priežasčių, dėl kurių reikšmingai kilo darbo užmokestis. Pandemijos

10 - Šaltinis: [LB Įmonių apklausos apžvalga](#)

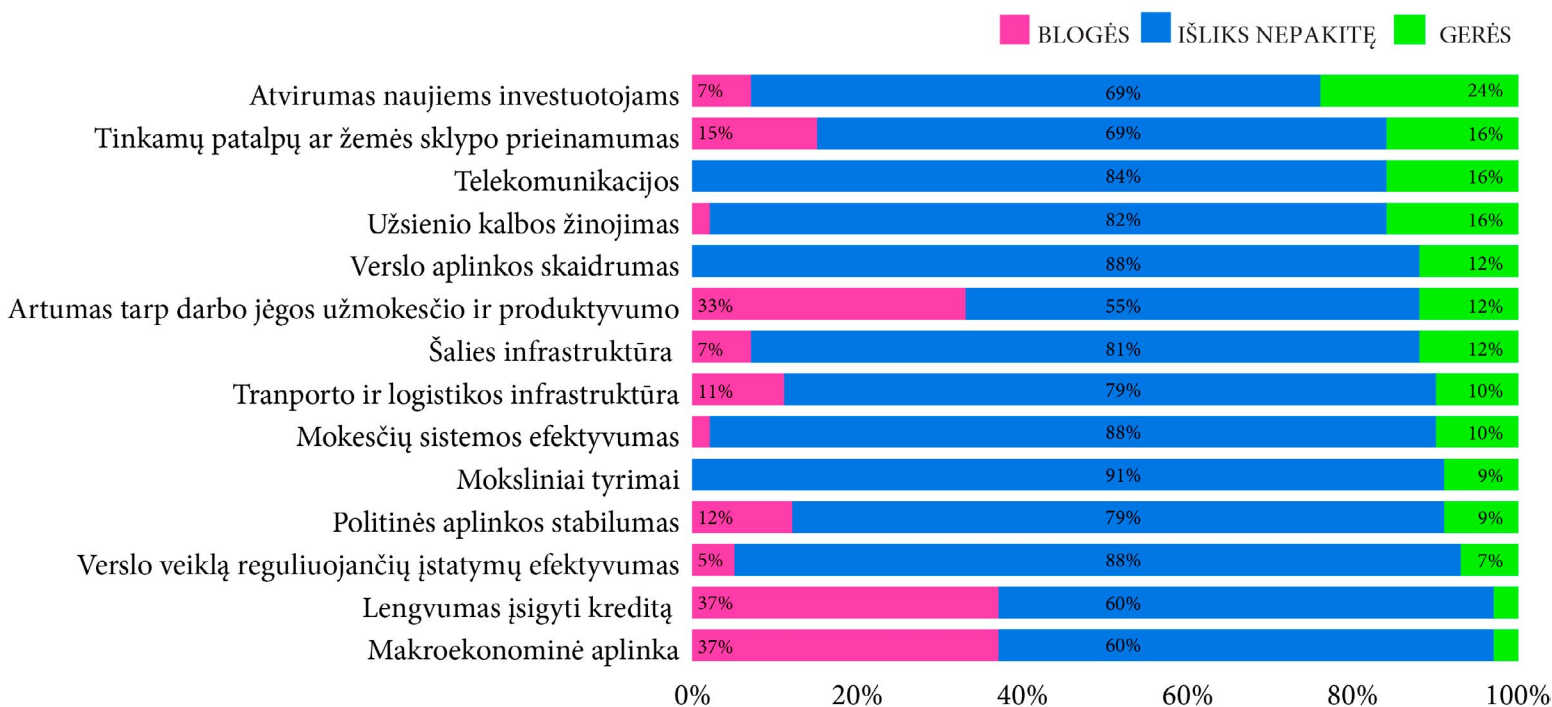

pradžioje, kai neapibrėžtumas dėl ūkio raidos perspektyvų buvo didelis, o dirbančiųjų poreikis mažėjo, spaudimas darbo užmokesčiui trumpam buvo sumenkęs – vidutinis darbo atlygis privačiajame sektoriuje 2020 m. antrąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, netgi sumažėjo. Ekonominiam aktyvumui ėmus atsigauti, jau ilgą laiką esančios problemos darbo rinkoje vėl tapo aktualios. Vidaus demografinė situacijai blogėjant ir esant iš esmės subalansuotai (vertinant neto tarptautinės migracijos rodiklį) tarptautinei gyventojų migracijai, suintensyvėjo darbuotojų trūkumo problema. Tai prisidėjo prie darbo užmokesčio augimo netgi tuo metu, kai vėl buvo sugriežtinti gyventojų judėjimo ir įmonių veiklos ribojimai, t. y. 2020 m. pabaigoje ir 2021 m. pradžioje. Tačiau, nors investuotojai ir išreiškia nerimą dėl skirtumo tarp darbo našumo ir užmokesčio, pastebima, kad našumas šalyje taip pat augo. Per pandemiją

Lietuvos įmonės išsiskyrė gana nemažu darbo našumo augimu. Tiek Lietuvoje, tiek kitose ES valstybėse sunkmečiu darbo išteklius buvo siekiama naudoti efektyviau nei anksčiau. Kitaip sakant, buvo ieškoma galimybių didinti darbo našumą, tuo bent iš dalies atsveriant neigiamą pandemiją šoką. 2020 m. Lietuvoje per vieną dirbtą valandą sukurta pridėtinė vertė padidėjo 5,4 proc. Darbo našumo augimas Lietuvoje buvo vienas didžiausių tarp ES šalių.¹¹ Nepaisant to, apklausti įmonių vadovai vertina situaciją atsargiai ir matant darbo rinkos tendencijas, kuomet kvalifikuotos ir nekvalifikuotos darbo jėgos šalyje ypač trūksta, o atlyginimų augimas toliau tęsiasi, galima numatyti, kad investuotojų nerimas yra iš ties pagrįstas.

Žvelgiant į kitas sritis, matyti, jog verslo atstovai tikisi, jog situacija daugelyje jų artimiausiu metu nesikeis.

Investuotojų lūkesčiai, LIPI 2022 m. II ketv.

11 - Šaltinis: Lietuvos ekonomikos apžvalga.

INVESTUOTOJAI NUOSAUKIAU VERTINA PLĖTROS GALIMYBES

Indekso vertės kritimas iš dalies buvo įtakotas pasikeitusių investuotojų lūkesčių dėl tolimesnių jų įmonių plėtros galimybių. Nepaisant to, verslo atstovai didžiojoje dalyje sričių turi daugiau teigiamų nei neigiamų lūkesčių.

Praėjusį ketvirtį labai pozityviai darbuotojų atlyginimo augimo galimybes vertinę investuotojai šį ketvirtį kiek nuosaikesni – 62 proc. apklaustų įmonių vadovų mano, kad darbuotojų atlyginimai toliau augs, tuo tarp, tokios nuomonės praėjusį ketvirtį laikėsi 95 proc. respondentų. Kita vertus, apie atlyginimų mažėjimą nekalba nei vienas apklaustos įmonės vadovas. Investuotojai, vertindami įmonės pelno pokyčius, turi daugiausiai neigiamų lūkesčių.

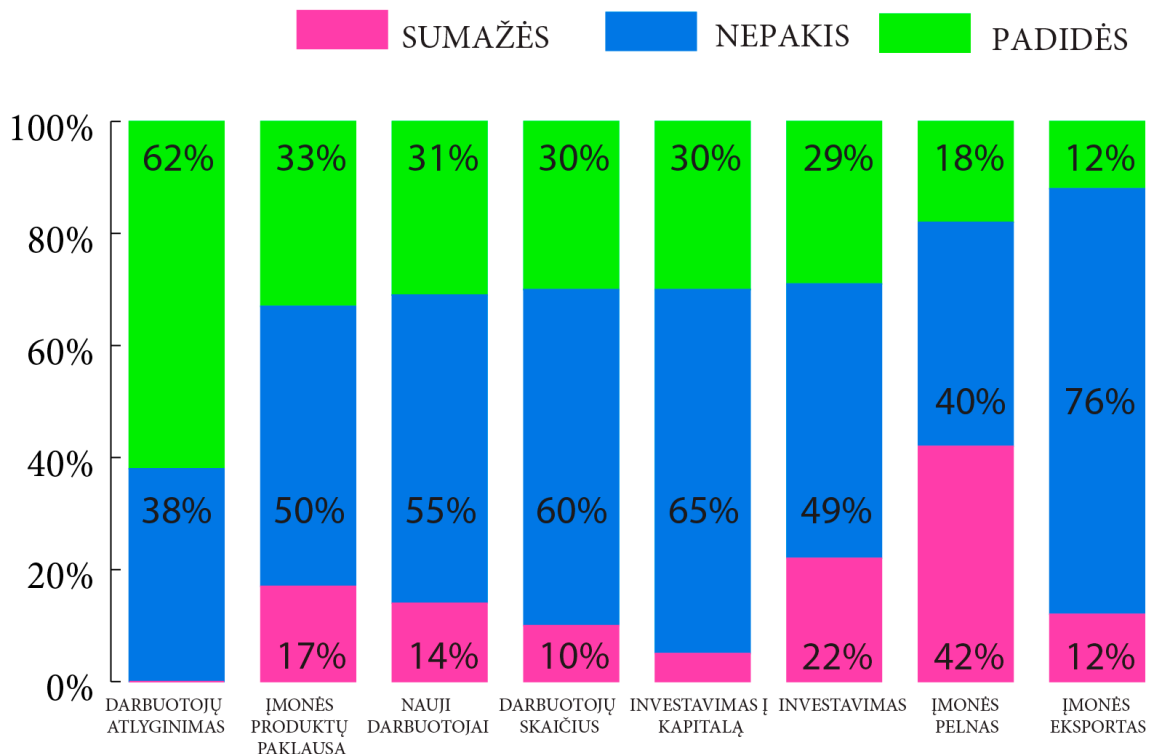
42 proc. įmonių vadovų mano, kad įmonės pelnas ateinančiu laikotarpiu sumažės, tokios nuomonės praėjusį ketvirtį laikėsi 18 proc. įmonių vadovų.

Vertindami galimybes įdarbinti naujus darbuotojus, investuoti, respondentai nuomonės nekeičia – apie trečdalis jų numato augimą šiose srityse, tuo tarpu apie 14 proc. mano, kad naujų darbuotojų skaičius sumažės, o ketvirtadalis teigia, kad mažės ir tolimesnės investicijos.

Vertindami įmonių eksporto galimybes, bendrą darbuotojų skaičių įmonėse, įmonių produktų paslaugą, investuotojai daugiausiai mano, kad situacija išliks nepakitusi.

Taigi, nors plėtros planai kiek nuosaikesni, galima matyti, kad investuotojai vis dar pozityviai vertina atlyginimų augimo galimybes, o kitose srityse tikisi situacijai išliksiant nepasikeitusiai.

Investuotojų planai, LIPI 2022 m. II ketv.

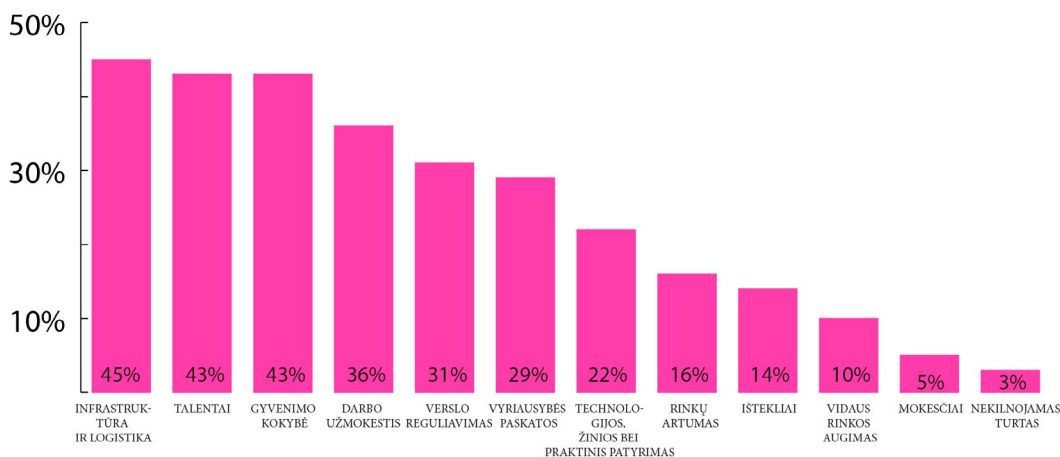

TALENTAI LIETUVOJE PADEDA PRITRAUKTI IR IŠLAIKYTI INVESTUOTOJUS

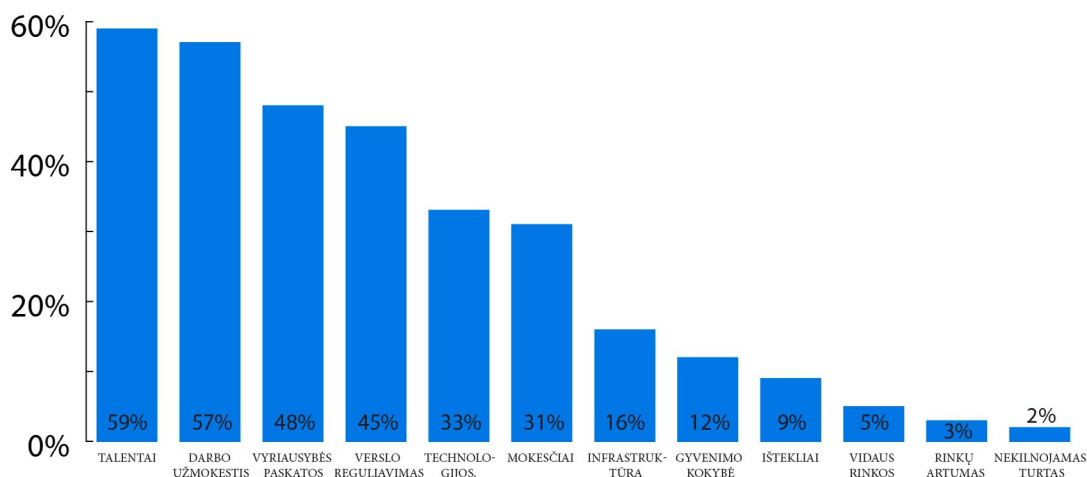
Vertindami Lietuvos privalumus pritraukiant investicijas, respondentai lieka nuoseklūs ir toliau pažymi, kad būtent talentai, gyvenimo kokybė ir infrastruktūra bei logistika yra svarbiausios to priežastys. Net 43 proc. apklaustųjų pagrindiniu privalumu įvardija Lietuvoje esančius talentus, 43 proc. pažymi gyvenimo kokybės privalumus, o 45 proc. respondentų teigia, kad investicijas į Lietuvą labiausiai pritraukia šalies infrastruktūra bei logistika. Tokiems LIPI apklausos rezultatams antrina ir „fDi Markets“

pateikiami duomenys. Trys dažniausiai 2013 - 2017 m. vykdžiusių įmonių įvardijami Lietuvos pasirinkimo motyvai yra kvalifikuota darbo jėga (57 proc.), infrastruktūra ir logistika (39 proc.) bei investicijų agentūros ir valstybės paskatos (35 proc.). Vardindami pagrindines priežastis, dėl kurių investuotojai pasilieka ir įsitvirtina Lietuvoje, apklaustieji nurodo, kad prie talentų gausos svarbos prisideda ir darbo užmokestį bei Vyriausybės paskatas. Talentų svarbą pabrėžia net 59 proc. respondentų, Vyriausybės paskatas investuotojams kaip veną iš priežasčių liekant šalyje įvardija 48 proc. įmonių vadovų.

Lietuvos privalumai, pritraukiant investuotojus, LIPI 2022 m. II ketv.

Investuotojus Lietuvoje išlaikantys veiksniai, LIPI 2022 m. II ketv.

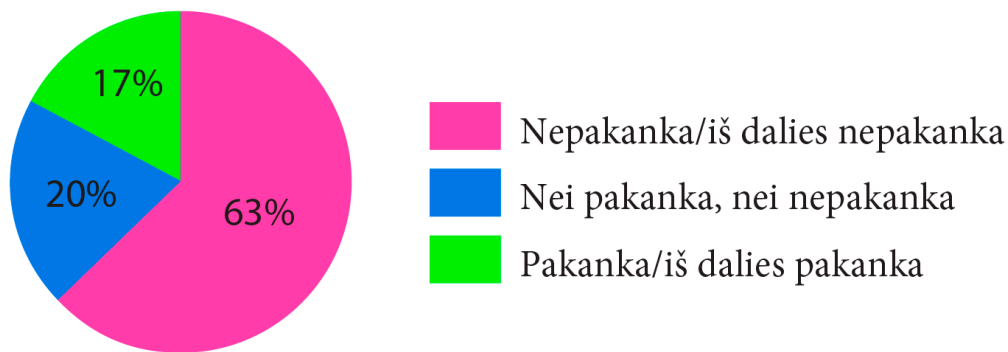

KVALIFIKUOTOS DARBO JĖGOS NEPAKANKA

Kvalifikuotų darbuotojų ir talentų svarbą Lietuvos verslui investuotojai pabrėžia kalbėdami apie sritis, kurios turi sulaukti daugiau valstybės dėmesio. Taip pat talentai yra svarbus dėmuo, pritraukiant ir išlaikant investicijas šalyje. Vis dėlto, vertindami kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlą Lietuvos darbo rinkoje investuotojai pažymi, kad ji nėra pakankama. Net 63 proc. apklaustų investuotojų teigia, jog kvalifikuotos darbo jėgos trūksta arba iš dalies trūksta. Tuo

tarpu, nei vienas respondentas nepatvirtina, kad kvalifikuotos darbo jėgos šalyje pakanka, o manančių, kad iš dalies pakanka – 17 proc. Lietuvos banko duomenimis, nors nedarbo lygis vis dar yra maždaug puse procentinio punkto didesnis nei buvo prieš pandemiją, įmonių, nurodžiusių darbuotojų trūkumą, kaip veiklą ribojantį veiksnių, dalis yra pakilusi iki aukščiausio lygio nuo pasaulinės finansų krizės pradžios ir yra matoma visuose didžiausiuose ekonomikos sektoriuose – statyboje, pramonėje, prekyboje ir paslaugų veiklose.

Kvalifikuota darbo jėga Lietuvoje, LIPI 2022 m. II ketv.

PAPILDOMOS IŽVALGOS

Kaip ir kiekvieną ketvirtį investuotojų klausėme nuomonės aktualiomis, jiems ir visuomenei svarbiomis temomis. Šįsyk, vadovų prašėme įvertinti priemonių, galinčių prisidėti prie šešėlinės ekonomikos mažinimo Lietuvoje, tinkamumą.

Įmonių vadovų klausėme, kokia jų nuomonė dėl nefiskalinių kvitų atsisakymo maitinimo įstaigose ir ar toks sprendimas būtų naudingas siekiant sumažinti šešėlinės ekonomikos mastą. 62 proc. apklaustų įmonių vadovų teigė, kad fiskalinių

čekių atsisakymas yra gera arba net būtina priemonė. 14 proc. jų mano, kad priemonė mažai prisidėtų prie šešėlinės ekonomikos mažinimo Lietuvoje.

Vertindami kitą priemonę – galimybės atsiskaityti kortele ar kitomis elektroninėmis priemonėmis užtikrinimas visose prekybos vietose. Investuotojai šią priemonę vertina itin pozityviai, 82 proc. jų teigia, kad ši priemonė gera arba būtina.

Daugiau nei pusė, 55 proc. įmonių vadovų mano, kad šešėlinę ekonomiką padėtų sumažinti ir atsiskaitymų grynaisiais pinigais, jei suma didesnė nei 3000 eurų, draudimas. Tokią priemonę kaip galimai neefektyvią vertina 13 proc. apklaustų įmonių vadovų.

Platesnis viešojo sektoriaus duomenų atvėrimas

visuomenei taip pat galėtų būti vienas iš sprendimų, padedančių kovoti su šešėline ekonomika šalyje. Tam, kad tokia priemonė būtų efektyvi, pritaria 68 proc. respondentų, vidutiniškai šios priemonės naudingumą vertina 10 proc. apklaustųjų.

Kaip vertinate žemiau išvardintas priemones, siekiant sumažinti šešėlinės ekonomikos mastą Lietuvoje?

